

KERSTMIS VIEREN IN OORLOGSTIJDEN

Mijn grootmoeder langs moeders kant heeft me, terwijl ze mij als kleine op de schoot hield, heel wat verteld over de oorlog. Ik weet niet of ze daar wel goed mee gedaan heeft. Want ik werd er 's nachts van wakker. Ik droomde dat een Duitser mij doodschoot toen ik van de winkel op de hoek terugkwam en was toen uit het bed gevallen. Of ik stond 's nachts als kleuter huilend bij mijn ouders aan bed, met de woorden: "*ik droom*" en ja, ik droomde wel degelijk over de oorlogsscènes die me in geuren en kleuren verteld waren door mijn moemoe.

Kerstmis vieren in oorlogstijd is niet gemakkelijk, maar soms gebeuren er wonderlijke dingen. Tijdens de Eerste Wereldoorlog waren er bijvoorbeeld informele kerstbestanden, waarbij soldaten van de strijdende partijen verbroederden in het niemandsland. Ze zongen, aten, wisselden cadeaus uit en speelden zelfs voetbal met elkaar. Dit was helemaal tegen de zin van de legerleiding, die bang was dat de soldaten hun vechtlust zouden verliezen. Alhoewel er historici zijn die betwijfelen dat het allemaal zo mooi is geschied. De broer van mijn grootvader was legeraalmoezenier tijdens die verschrikkelijke eerste wereldoorlog. Had ik het hem allemaal maar eens kunnen vragen hoe dat was.

Ook tijdens de Tweede Wereldoorlog werd Kerstmis gevierd, soms onder de meest erbarmelijke omstandigheden. In concentratiekampen, krijgsgevangenenkampen, schuilkelders en loopgraven probeerden mensen toch iets van de kerstsfeer te behouden. Ze versierden hun omgeving met dennengroen, kaarsen of zelfgemaakte kerstbomen. Ze zongen kerstliederen, baden samen, deelden voedsel en brandhout, en ontvingen kerstpost van thuis. Er waren ook mensen die anderen hielpen, zoals een Italiaanse priester die Joodse onderduikers aan onderduikadressen hielp en hen geschenken gaf.

Ik heb de kerststal van mijn grootvader zaliger destijds naar Chili gehaald, toen ik daar missionaris was. Grootvader Louis was die kerststal gauw per fiets gaan kopen voor de Engelse soldaten die hij tijdens de oorlog in zijn kelder verborgen hield. Zo konden ze toch ook Kerstmis vieren rond het stalletje.

Deze dagen zou ik dat stalletje nog eens naar een of andere familie hier uit Oekraïne willen dragen en daarbij zeggen: dit stalletje bracht mijn

grootvader naar Engelse soldaten, verdoken in zijn kelder In de oorlog van 40- 45. Nu is het voor jullie.

Kerstmis in oorlogstijd laat zien dat mensen, ondanks alle ellende, toch hoop en liefde kunnen tonen. Het is een tijd van verbroedering, vrede en dankbaarheid. Misschien kunnen we daar iets van leren voor onze eigen tijd.

Ik wens u van harte een zalig Kerstmis en een gezegend jaar 2024!

Paul Renders ofm. aalmoezenier.

Deze kerststal van mijn grootvader voor de Engelse soldaten staat nu in een woestijndorpje in Chili.